

FEDERALE POLITIE
ALGEMENE DIRECTIE OPERATIONELE ONDERSTEUNING
Directie van de nationale gegevensbank
Dienst Beleidsgegevens

VEILIGHEIDSMONITOR 2006

Samenvatting van de analyse van de federale enquête

Ellen VAN DEN BOGAERDE
Isabelle VAN DEN STEEN

o.l.v.
Patrizia KLINCKHAMERS
Marc VANDENDRIESSCHE

SAMENVATTING VAN DE GROTE TENDENSEN UIT DE VEILIGHEIDSMONITOR 2006

Inleiding

In opdracht van de Minister van Binnenlandse Zaken is ook in 2006 de Veiligheidsmonitor uitgevoerd. Dit gebeurt al voor de zesde keer. Het is de dienst Beleidsgegevens van de Directie van de nationale gegevensbank van de Federale Politie die gezorgd heeft voor de organisatie en de verwerking van de gegevens. De dataverzameling is gebeurd door TNS Dimarso, een onafhankelijk, extern marktonderzoeksbureau. De tweejaarlijkse bevolkingsenquête bevat vragen over buurtproblemen, onveiligheidsgevoel, slachtofferschap en aangifte en werking van de politiediensten. Meer dan 43.000 burgers zijn telefonisch bevraagd tussen februari en juni 2006. De vragenlijst van de Veiligheidsmonitor is sinds de start in 1997 niet dermate gewijzigd dat de vergelijkbaarheid erdoor beïnvloed wordt. Aldus is het mogelijk een zicht te krijgen op trends doorheen de jaren. Ook geografische vergelijkingen zijn mogelijk tussen bijvoorbeeld de verschillende gewesten en provincies.

In wat volgt bespreken we de grote lijnen uit de resultaten van de federale Veiligheidsmonitor 2006 en de significante verschillen tussen 2004 en 2006. De vergelijkingen met voorgaande jaren (1997-2002) zijn beperkt tot de opmerkelijkste resultaten per module.¹

Buurtproblemen

Van de zeventien bevraagde situaties, zijn er drie die de burgers meer dan de andere als problematisch ervaren: onaangepaste snelheid in het verkeer, agressief verkeersgedrag en woninginbraak. Diefstal uit auto's en rommel op straat worden door de burgers ook als een ernstig probleem beschouwd, zij het in mindere mate. Rommel op straat wordt in 2006 wel door meer burgers als een probleem ervaren dan in 2004. De overige buurtproblemen verschillen niet significant tegenover 2004.

Bekijken we de evolutie inzake buurtproblemen tussen 2000 en 2006 dan stellen we een algemeen dalende tendens vast behalve voor rommel op straat, fietsdiefstal en bedreigingen die eerder licht stijgen.

Opmerkelijk is dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de percentages een stuk hoger liggen dan in Wallonië en Vlaanderen en dat doorheen alle jaren.

Onveiligheidsgevoelens

Na de stijging van de onveiligheidsgevoelens tussen 1997 en 2002, is er een daling waarneembaar tussen 2002 en 2004. In 2006 voelen 9% van de burgers zich altijd of vaak onveilig. Dit is een status quo tegenover 2004. Vlamingen blijven zich doorheen de jaren veiliger voelen (7% voelt zich onveilig) dan de Walen (11%) of de Brusselaars (17%). Het zijn voornamelijk de 65-plussers, vrouwen en laaggeschoolden die zich opmerkelijk onveiliger voelen. Daarnaast tonen de resultaten een significant verschil in het onveiligheidsgevoel aan tussen slachtoffers en niet-slachtoffers. Slachtoffers van een misdrijf in de afgelopen 5 jaar voelen zich dubbel zo onveilig (16%) als niet-slachtoffers (7%).

Verdere analyse toont aan dat de eerste weken na de moord van Joe Vanholsbeeck, op 12 april dit jaar in het station van Brussel Centraal, de jongeren (15-24 jarigen) zich onveiliger voelden. Een maand later, op 11 mei 2006, vonden de moorden plaats in Antwerpen op een kind en haar oppas. Die moorden veroorzaakten geen waarneembare verschillen in het onveiligheidsgevoel van de burgers.

---

¹ Voor grafische voorstellingen van de resultaten verwijzen we naar het federaal analyserapport (grote tendensen) op de cd-rom of op de website www.fedpol.be onder 'publicaties'.

Het onveiligheidsgevoel is ook meetbaar via mijdgedrag. Zo geeft 24% van de Belgen aan nooit of zelden de deur te open voor onbekenden, 17% durft de straat s' nachts niet meer op en 12% vermijdt altijd of vaak bepaalde plaatsen in de eigen gemeente. Het mijdgedrag van de Belgen is tussen 2000 en 2006 wel significant gedaald.

Om een vollediger zicht te krijgen op het onveiligheidsgevoel, wordt er ook gepeild naar het ingeschat risico op slachtofferschap. 35% van de burgers schat het risico als (heel) groot in om de komende 12 maanden slachtoffer te worden van een misdrijf in het verkeer. Het risico wordt vooral door de Brusselaars hoog ingeschat doch daalt wel significant doorheen de jaren op federaal niveau. Een vijfde van de burgers meent een (heel) grote kans te lopen om de komende twaalf maanden slachtoffer te worden van een inbraak of diefstal. Dit is vooral het geval in Wallonië en Brussel.

Tot 2000 bezat ongeveer een vierde van de bevolking een verdedigingsmiddel. Sinds 2000 daalt dit aantal en dan voornamelijk in de provincies Luik en Oost-Vlaanderen.

Slachtofferschap

In de Veiligheidsmonitor wordt een opsplitsing gemaakt tussen de misdrijven op huishoudensniveau en die op persoonsniveau.

Vernielingen van auto's komen het meest voor als misdrijf op huishoudensniveau, 16% van de Belgische gezinnen is hiervan slachtoffer geweest de afgelopen 12 maanden.² Ook andere vernielingen zijn bij 6% van de gezinnen de afgelopen 12 maanden gebeurd.

Op de derde plaats van meest voorkomend misdrijf op huishoudensniveau staan de pogingen tot inbraak, de diefstallen uit auto's en de fietsdiefstallen (5%).

In Brussel is er systematisch een hoger slachtofferpercentage dan in Wallonië en Vlaanderen. Dit is het sterkst bij de automisdrijven (auto's gestolen, bestolen of beschadigd): in Vlaanderen was 17% slachtoffer, in Wallonië 19% en in Brussel 43%. Ook inbraak in woningen en vernielingen kennen een opvallend hoger slachtofferpercentage in Brussel.

De meeste misdrijven op huishoudensniveau zijn tussen 1997 en 2000 gestegen, nadien is een dalende trend merkbaar tot 2006. Enkel fietsdiefstallen (tussen 2002-2004) en vernielingen (tussen 2004-2006) kennen over een korte periode een lichte stijging.

Van de misdrijven op persoonsniveau komen bedreigingen met lichamelijk geweld het meest voor. 8% van de Belgen zijn er de afgelopen 12 maanden slachtoffer van geworden.

Slachtoffers van lichamelijk geweld gaven aan dat het in 61% van de gevallen om slagen en verwondingen ging, waarbij 8% van de daders een familielid was.

1 op 100 Belgen is de afgelopen 12 maanden slachtoffer geweest van een seksueel misdrijf. Dit cijfer is vrijwel ongewijzigd doorheen de jaren. De slachtoffers werden in 9% van de gevallen slachtoffer van een (poging tot) verkrachting. Voor alle seksuele misdrijven samen was 67% van de daders een onbekende.

Ook wat de persoonsmisdrijven betreft kent Brussel een significant hoger slachtofferpercentage. Meer specifiek is dit het geval bij diefstal, lichamelijk geweld, vluchtmisdrijven en seksuele misdrijven.

Voor de misdrijven op persoonsniveau zien we gelijkaardige tendensen doorheen de jaren. Een groot deel van deze misdrijven stegen tussen 1997 en 1998 of 2000 waarna zich een daling of status quo manifesteerde tot 2006. Opmerkelijk anders is dit bij diefstal in afwezigheid van het slachtoffer. Daar was er een daling van het aantal diefstallen tussen 1998 en 2000. Na een korte stijging tussen 2000 en 2002, was er weer een dalende tendens tot 2004 met een status quo in 2006.

Melding en aangifte: een zicht op het "dark number"

De Veiligheidsmonitor is een indicator voor het dark number. Naast de geregistreerde feiten, krijgt men ook een kijk op misdrijven die niet werden gemeld of aangegeven.

Een groot deel van de bevroegde personen gaf aan hun slachtofferschap niet te hebben gemeld of aangegeven aan de politiediensten. Zo blijkt dat gemiddeld 34% van de misdrijven wordt gemeld aan een politiedienst. Slechts 25% wordt opgenomen in een PV. De verschillen zijn echter groot

² 12 maanden voorafgaand aan het interview.
FedPol/DGS/DSB/B

volgens het misdrijf. Bedreiging met lichamelijk geweld en seksuele misdrijven worden zelden aangegeven (minder dan 10%). Inbraak en autodiefstal worden bijna altijd opgenomen in een PV (meer dan 75%). De meldings- en aangiftepraktijken zijn doorheen de jaren relatief gelijk gebleven. Wel zijn er lichte verschillen waarneembaar binnen de soorten misdrijven. Zo daalt de melding van inbraak in de woning met diefstal van 87% in 2004 naar 82% in 2006 en voor vernielingen van 29% in 2004 naar 25% in 2006. Ook bedreiging met lichamelijk geweld en vluchtmisdrijven worden minder gemeld.

In Brussel is het aangiftepercentage voor lichamelijk geweld gestegen van 23% naar 37% in 2006. In Vlaanderen daarentegen is de aangifte van lichamelijk geweld gedaald met meer dan 10% van 32% in 2004 naar 21% in 2006.

Tegenover 2004 is het algemeen meldings- en aangiftepercentage in 2006 in Wallonië gedaald met 4%.

De belangrijkste redenen om een misdrijf te melden aan de politiediensten zijn zoals de voorgaande jaren 'de wens om de gestolen voorwerpen terug te krijgen', 'om een bewijs te krijgen voor de verzekering' en 'omdat de dader moet gepakt, gestraft worden'.

De redenen van de respondenten om het misdrijf niet te melden, zijn voornamelijk 'omdat het niets helpt' of 'omdat het voorval niet ernstig genoeg was'.

Contact met de politiediensten

Het percentage burgers die tijdens de afgelopen 12 maanden, buiten het kader van slachtofferschap, contact hebben gehad met de politiediensten, bedraagt 27%. In 1997 en 1998 bedroeg dat percentage burgers 20%. In 2002 steeg het tot 28% en sindsdien is het niet significant meer gewijzigd. De hoofdredenen van het contact tussen burger en politiedienst betreft de aangifte van een misdrijf (waarvan men zelf niet het slachtoffer was), een bekeuring of een administratieve handeling.

Ruim 70% verklaren (zeer) tevreden te zijn over het laatste contact met de politiedienst, voornamelijk over de beschikbaarheid en bereikbaarheid, maar ook over de houding en het gedrag van de politiedienst.

De tevredenheid van de slachtoffers over het contact met de politie is een stuk lager maar toch eerder positief dan negatief. Zo is gemiddeld 55% van de slachtoffers (zeer) tevreden tegenover 28% die (zeer) ontevreden zijn. Het ontevredenheidspercentage over het contact met de politiedienst klimt tot 35% bij slachtoffers van fysiek geweld, vernielingen, autodiefstallen en fietsdiefstallen.

Het meest tevreden zijn de slachtoffers over de bereikbaarheid, de houding en het gedrag van de politiediensten, maar dat ligt in beide gevallen toch een stuk lager dan bij niet-slachtoffers.

Politiefunctie

In 2006 vindt 87,5% van de burgers dat de politiediensten goed tot heel goed werken (86,4% in 2004). Tegenover 2000 (eerste maal bevroegd) is dat een stijging met 10%. De stijgende tendens zet zich dus onverminderd voort. De burgers zijn het voornamelijk (helemaal) eens dat de politiediensten professioneel werken (88%). Dit is minder het geval over de samenwerking tussen politie en justitie (72%). Nog minder burgers zijn het erover eens dat de politiediensten over voldoende middelen beschikken (62%). In 2006 zijn er wel meer burgers van mening dat de politie over voldoende middelen beschikt dan in 2004 (54%).

Over de politiedienst in de eigen politiezone of gemeente zijn 88% van de inwoners (heel) tevreden, en dan voornamelijk over houding en gedrag van de politiemensen (74%) en in mindere mate over hun aanwezigheid op straat (58%) en de informatie die ze geven over hun activiteiten (56%).

Het belang dat de burgers hechten aan de politietaken kunnen we indelen in grosso modo 3 categorieën, afhankelijk van hun prioriteit. 80% van de burgers vinden het heel belangrijk dat de politiediensten de georganiseerde misdaad, geweld en de drugshandel bestrijden, alsook inbraken en

diefstallen ophelderen. Tussen de 65 en 70% van de burgers vinden het heel belangrijk dat de politiediensten de wegen veiliger houden, de publieke plaatsen veiliger maken, de slachtoffers van misdrijven opvangen, actief bijdragen aan preventie en vandalisme bestrijden. Slechts 45% van de burgers vinden het heel belangrijk dat de politiediensten te voet of met de fiets patrouilleren en de orde handhaven tijdens sportmanifestaties. Op gebied van verkeer, preventie en het bestrijden van geweld scoort de politie goed (80% vindt dat de politie (heel) goed werk levert). Een stuk minder tevreden zijn de burgers over het werk dat de politiediensten leveren inzake het ophelderen van diefstallen en inbraken en het bestrijden van vandalisme en, contradictorisch genoeg, ook over het te voet of met de fiets patrouilleren (65-70%).

Tot slot kent meer dan de helft van de Belgen zijn wijkagent niet, ook niet van naam of gezicht. Dit is ongewijzigd doorheen de jaren. Het zijn voornamelijk de jongeren en de Brusselaars die hun wijkagent niet kennen. 37% van de Belgen zouden echter graag meer contact hebben met hun wijkagent.

Meer resultaten zijn opgenomen in het analyserapport en de tabellenrapporten dewelke beschikbaar zijn op www.fedpol.be onder 'publicaties'.